

411. Nieuwe ideeën (11)

1. Het plasmide bestaat uit DNA-deeltjes. Wat is 'plat du jour' in het Platduits? Het koren en de schlemiel waren beide platgeslagen. Hij pleegde zijn daad, omdat het slachtoffer placht hem te beledigen. De playboy sloeg een pleefiguur door plebejisch te beweren, dat de pleebey geen pleerollen meer torste. Play-offwedstrijden brengen extra geld in het laatje. Een pleurislijder lijdt aan pleuritis. De vaas viel te pletter. Het pleten voorwerp was van pleet gemaakt. Ronsard was de voorman van de Pléiade. De Plejaden zijn het Zevengesternte. Een plejade is een groep van zeven personen. Een pleiner zocht zijn vertier op het Leidseplein (antoniem: dijker). Bij pleiotropie beïnvloedt een gen meer dan één kenmerk. Wat plezierig is, is plezant (soms onderdeel van plaisanterie). Een plopper is een ontstopper. Onder in een gordijn zit vaak een plombe. Ze was dol op plombière-ijs. Met een plooi-ijzer kun je friseren.

2. Ik heb uitgeplozen dat de plujsjes plujsden. Ook in de pluk-ze-wet spreekt Hare Majesteit in pluralis majestatis. Ravotten is letterlijk plukharen, pennentwisten is dat figuurlijk. Pc-uitbreidingen zijn meestal plug-and-play. Het waren er plusminus dertien, aangegeven met het plusminusteken. Pneumonie is longontsteking, bij een pneumothorax worden de longen samengedrukt. Podagra is voetjicht. Is het Poerim of poerimfeest? Poeh, wat heeft die vent een poeha, zeg! De meervouden van poema en poëma zijn poema's en poëmata (poëma's). Het is pokkenweer vandaag. Een polak is een Poolse Jood, een polakker vaart op de Middellandse Zee. Pointillés zijn weefsels met gekleurde punten. De F1-crack vertrok van poleposition. Polenta is een Italiaans gerecht. Poldernederlands wordt vooral gesproken door hoogopgeleide vrouwen in de Randstad. Zouden er in Polynesië veel Polynesische polyglotten zijn?

3. Dat kost je dan drie pond sterling. We betalen dit pondspondsgewijs. Een pompernikkel is een Westfaals zwart roggebrood. De poolkring ligt in het poolgebied. Uit de populariteitspoll kunnen populariteitscijfers worden afgeleid. Ze keuvelden over ditjes-en-datjes. In de dierentuin heb je kleine beren, maar is er ook een sterrenbeeld Kleine Beer? Zijn die schoenen van gore-tex? Geelachtig mica is goudglimmer (kattengoud). In de gouden eeuw werd het gouden kalf allang niet meer aanbeden. Goudveil is een plant. Met gouden knoopjes wordt de goudenregen aangeduid. Gouaches koop je als regel niet in een goud- en zilverwinkel. Wat ben jij een gotspieus knulletje! Als je IJsselwater drinkt, kun je gouwenaar (buikloop) krijgen. Ik heb een antipathie tegen gotische kerken. Het Bijbelse Gosen ligt niet in het GOS. Een goth is een aanhanger van gothic. De gortenteller moest zijn gortepap nog opeten.

4. Wie kan deze gordiaanse knoop doorhakken? Gorgiaanse figuren zijn retorisch. Het tafereel was gorgonisch, ijzingwekkend. De goudgulden is de vroegere Rijnse gulden. Uit het Oranjehuis noemen we graaf Willem V en prins Bernhard. Hij was in hoge graad graatmager. GP-race is een andere benaming voor grand-prixwedstrijd. Die gozer wist mijn g-plek goed te vinden. Je moet beter in de mike praten. Eau de goulard is een synoniem van goulardwater. Het gedrag van de gourmand was degoutant. Gouteren is het goût (vieruurtje) gebruiken. Hij mocht het geld à son goût besteden. Met frisse degout begonnen we aan de gehate klus. Uit pure dwarsdrijverij (goût de contradiction) gooide hij roet in het eten, strooide hij zand in de machine. De grain de lin is de vlasbloem, gris de lin is lila-achtig blauw. Het grahambrood is genoemd naar – je raadt het – Graham. Is zij een Graal- of Chiromeisje? Geen van beiden!

5. De graag gehoorde entertainer voerde zijn graag gehoorde act ten tonele. De grachtengordeliaan werd goddank – grâce à Dieu – uit het water gered. Hij heeft nu al drie grands prix (GB, Frans, in VD vernederlandst tot: grand prix) op rij gewonnen. Er zijn nog drie granny smiths. Het pesachgebak (gremzelisj) staat op de grenenhouten tafel. Een lekker wijntje, die witte graves! Dat woord 'graves' (fout in VD) staat ook voor de ziekte van Basedow (Graves). De griek GB oogde als een gribus. Grensoverschrijdend is soms zelfs grenzen overschrijdend. De grizzlybeer bromde. Onder de grille knerpte het gegrinde (gegrinte) pad.

6. Een Grikwa behoort tot een Zuid-Afrikaans mengras van blanke mannen en Hottentotse vrouwen. Een greyhound is geen bus, maar een grote hazewind(hond). Is dit een Grieks- of Servisch-orthodoxe rite? Betreft dit de Griekse of Latijnse oudheid? Wat zeker is: de klassieke oudheid! Aapjeskoetsiers droegen grijs-met-rode kleding. Groepage is het samen verzenden van meerdere vrachten. De grofgetande zaag lag bij het grofvuil. Een goezla is een eensnarige viool. De GroenLinksaanhanger (de Groen!-aanhanger ook?) hield van tjaptjoi, een Chinees groente-en-vleesgerecht. De nieuwgeverfde deur was groen geverfd. Mijn buurman had een roodgelakte hengelakte. De groene amandelboom was op sterven na dood. Groenerwtstro wordt als veevoer gebruikt. Schrijf je wittekool aaneen of los? Is er genoeg portlandcement? Besef je de portee van deze beslissing? De cabine is kapot: we hebben nu een portakabin. Wat is je Postbanknummer?

7. Was de postcheque-en-girodienst vroeger echt zo populair? De brief is poste restante verstuurd. De postille is per postiljon verstuurd. Hij kreeg postuum een lintje. Een potemkinfaçade verbergt weinig tot niets. De pot-au-feu is zekere stoofpot. Een powisi is een zwarte hokko, een vogel. Een poulain is een pupil. Je kunt praats hebben en plaatsmaken. Een practical-joker debiteert practical jokes. 'Prediceren' komt van 'predictie'. Een predikant houdt predicaties, bijvoorbeeld uit Prediker. Ken je deze dictee-instinkers: prednison, pre-embryo, preëminent en pre-existentie? Er gaven veel toehoorders acte de présence bij zijn présence, zijn presentatie. Het ligt daar onder die presse-papier. Romeinse keizers hadden pretorianen als lijfwacht. Is de loon-prijsspiraal te doorbreken? Primarius is de eersteviolistfunctie. Deze voorman is primus inter pares. Deze principe-uitspraak heeft veel weg van prinziplenreiterie.

8. Deze privacyeis was een privé-initiatief. Een procyclisch beleid versterkt de conjunctuurgolf. Mohammed, de Profeet, is niet zomaar een profeet. Een pro-formazitting wordt duidelijk pro forma gehouden. Promiscuïteit veronderstelt promiscue gedrag. Alle posten die pro memorie (afkorting: p.m.) geboekt worden, zijn pro-memorieposten. Een prokaryoot is een meestal eencellig micro-organisme zonder celkern en organellen (antoniem: eukaryoot). Wat zijn de promotie-eisen? Is dat nu het geheime propaganda-instrument van de propaganda-afdeling? Propyleeën zijn galerijen. Zij was zijn protegee. Bij proteïnurie heb je eiwit in de urine. De Provençaalse levensstijl staat me wel aan. Een prune japon is pruimkleurig, roodpaars. Psalmzingen gaat uit een psalmboekje. Psalmen lezen doe je uit de Psalmen. Een psyché toont je psyche niet. De PSV'er tackelde de Ajacied.

9. Pst! Kom eens hier! Psittacosis is de papegaaienziekte. Een sociaal psycholoog doet sociaalpsychologisch onderzoek. Mescaline heeft een psychotrope werking. Een psychrometer bepaalt de luchtvochtigheid. Een P-trein is in België een piekurtrein. Wat voor soort patiënten behandelt een psychiater-seksuoloog? Bij een publicrelationsbureau kun je voor de public relations (de pr) terecht. Nu gaan we puinruimen. Pueriele vreugde kent geen grenzen. Pudeur wijst op schroomvalligheid. Wonen Pueblo-indianen altijd in pueblo's? In de drie Punische oorlogen kwam je heel wat punische trouw (trouweloosheid) tegen. Hoe ziet een puntlipneushoorn er precies uit? Pur is een verkorting van purschuim. Hij was een liefhebber van paarden pur sang. Bij putten maak je een putt. Putschisten plegen een coup te plegen. De netpython, Schneiders python, gleed over het gras. Een ai is een drietenige luiaard.

10. Het pythisch orakel, het orakel te Delphi, wist de winnaar van de Pythische Spelen, die ter ere van Apollo, de pythondoder, om de vier jaar te Delphi gevierd werden, niet correct te voorspellen. Een pyrrusoverwinning heeft in zoverre met het pyrronisme te maken, dat je aan die overwinning moet twijfelen. Pyroclastisch materiaal is door een vulkaan uitgeworpen. Het vingerdier heeft tien vingers (tel maar na!). Het is een halfaap op Madagaskar, de ayeaye, de knaagmaki.

Rein Leentfaar m.m.v. Hans Blik